Dosarul nr. 2-329/2024
2-24002717-12-2-04012024

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

11 decembrie 2024 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanța compusă din
preşedintele ședinței, judecător Igor Pulbere
grefier Mădălina Ungureanu

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Muntean Sergiu și Muntean Veronica către SA „Intact Asigurări Generale" și Ciumacova Natalia, privind încasarea despăgubirii de asigurare, prejudiciul material și moral și cheltuielile de judecată, -

a c o n s t a t a t

La 27 decembrie 2023, Muntean Sergiu și Muntean Veronica au depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Intact Asigurări Generale" și Ciumacova Natalia, solicitînd încasarea prejudiciului material în sumă de 11 292 lei reprezentînd diferența TVA neachitată din despăgubirea de asigurare, 14 933,33 lei cu titlu de venit ratat, 1 050 MDL pentru serviciile de evacuare, 297 lei penalitate de întîrziere, precum și repararea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei în favoarea lui Muntean Sergiu și 30 000 lei în favoarea Veronicăi Muntean (modificat ulterior la 50 000 lei), plus compensarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea pretențiilor, reclamanții au invocat că la 16 august 2023, aproximativ orele 08:45, Muntean Sergiu, aflîndu-se la volanul autoturismului Ford Fusion cu numărul de înmatriculare *****, avînd-o ca pasager pe soția sa Muntean Veronica, a fost implicat într-un accident rutier comis din culpa exclusivă a cetățencei Ciumacova Natalia, care conducea autoturismul KIA Sportage n/î *****. Accidentul s-a produs în municipiul Chișinău, la intersecția străzilor Sfatul Țării și Alexandru cel Bun, cînd pîrîta Ciumacova nu a cedat prioritatea de trecere, intrînd în coliziune cu autoturismul reclamanților.

Vinovăția pîrîtei Ciumacova Natalia în producerea accidentului rutier a fost constatată prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria AB nr. 13316 din 30 august 2023, emis de Inspectoratul Național de Securitate Publică, care a reținut încălcarea regulilor de circulație prevăzute de legislația rutieră. Testarea alcoolscopică a ambilor conducători auto a indicat rezultat negativ (0,00 mg/l), confirmînd că accidentul a fost cauzat exclusiv de nerespectarea regulilor de prioritate.

La momentul accidentului, pîrîta Ciumacova Natalia deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto nr. RCAI-008039772 din 01 septembrie 2022, emisă

de SA „Intact Asigurări Generale”, valabilă pînă la 01 septembrie 2023. În baza acestei polițe, la 01 septembrie 2023 s-a întocmit procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 1242RCA cu participarea reclamantului Muntean Sergiu și a reprezentantului asigurătorului, fără a fi consemnate obiecții asupra evaluării efectuate.

Potrivit raportului de evaluare a pagubei nr. 2744/09A din 09 decembrie 2022, elaborat de Expert Auto Plus, paguba materială cauzată autoturismului Ford Fusion ***** a fost estimată la suma de 80 364,28 lei. Ulterior, părțile au convenit ca automobilul să fie lăsat păgubitului pentru identificarea unui atelier de reparație, cu prezentarea ulterioară a dovezilor privind cheltuielile suportate.

Reclamanții au subliniat că SA „Intact Asigurări Generale” nu s-a opus alegerii atelierului de reparație DND PRIM CO SRL din comuna Bubuieci, reprezentanții asigurătorului prezentîndu-se la fața locului și discutînd cu prestatorii de servicii fără a formula obiecții. Mai mult, aceștia au solicitat expres dovada că autoturismul se repară la prestator, confirmînd implicit acceptarea acestei unități de specialitate.

Conform actului de predare-primire din 10 octombrie 2023 și facturii fiscale seria AAR nr. 7948206 din 30 septembrie 2023, reparația automobilului a constituit suma de 71 772 lei, inclusiv TVA în valoare de 11 962 lei. Prin Ordinul nr. D0782/RCA/2023 din 11 octombrie 2023, SA „Intact Asigurări Generale” a recunoscut evenimentul drept caz asigurat dar a achitat doar suma de 60 480 lei la 19 octombrie 2023, refuzînd să compenseze valoarea TVA-ului.

Reclamanții au mai indicat că anterior accidentului, autoturismul era dat în locațiune către Cabinetul de Avocat conform contractului nr. 01/01/2023, cu o chirie lunară de 8 000 lei. Din cauza accidentului, contractul a fost rezoluționat la 16 august 2023, rezultînd un venit ratat pentru perioada reparațiilor de 56 zile în sumă totală de 14 933,33 lei. De asemenea, au fost suportate cheltuieli de evacuare a autoturismului avariat în sumă de 1 050 lei, conform bonului de plată anexat.

Consideră esențial faptul că la momentul accidentului, Muntean Veronica era însărcinată în *****, fapt confirmat prin documentația medicală emisă de Centrul Medicilor de Familie. Reclamanții au susținut că accidentul frontal a cauzat nu doar prejudicii materiale, ci și suferințe morale considerabile, în special pentru Veronica Muntean care a trăit o stare de șoc și teamă pentru viața copilului nenăscut, necesitînd supraveghere medicală suplimentară.

Reclamanții au menționat că la 20 octombrie 2023 au expediat o contestație către SA „Intact Asigurări Generale” privind suma despăgubirilor transferată, la care au primit răspuns negativ prin adresa nr. 2179 din 25 octombrie 2023. Ulterior, la 05 decembrie 2023 au expediat somații prealabile atît asigurătorului cît și pîrîtei Ciumacova Natalia, iar la 22 decembrie 2023 au transmis o somație suplimentară, toate încercările de soluționare extrajudiciară a litigiului rămînînd fără rezultat.

Pîrîta SA „Intact Asigurări Generale”, prin reprezentantul său, a depus o referință detaliată prin care a solicitat respingerea integrală a acțiunii ca neîntemeiată, invocînd multiple argumente juridice și factuale.

În primul rînd, asigurătorul a susținut că speței îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 414/22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube

produse de autovehicule, în vigoare la data emiterii poliței de asigurare (01 septembrie 2022), și nu Legea nr. 92/2022 invocată de reclamanți. Conform art. 23 alin. (9) lit. b) din Legea nr. 414/2006, pentru autovehicule cu o vechime de exploatare de 4 ani și mai mult, costul reparației se stabilește pe baza documentelor emise de către unitatea de specialitate acceptată de părți, putîndu-se utiliza părți componente și piese noi fabricate în bază de licență sau originale foste în folosință. Asigurătorul a subliniat că automobilul Ford Fusion fiind produs în anul 2014, se încadrează în această categorie.

Referitor la calculul despăgubirii, pîrîta a invocat art. 23 alin. (11) din aceeași lege, conform căruia în cazul în care despăgubirea se solicită prin virament în contul bancar al persoanei păgubite, cuantumul despăgubirii se stabilește luînd în calcul prețurile medii practicate de minimum trei unități de specialitate. În acest sens, asigurătorul a prezentat facturi alternative de la VSMPO-PLUS SRL (conta nr. 10261 din 26 septembrie 2023 – 50 045 lei) și de la Grand Auto Company SRL (conta nr. SC00000150 – 56 155 lei), susținînd că media acestor prețuri justifică suma achitată.

Cu privire la raportul de evaluare nr. 2744/09A întocmit de Expert Auto Plus, SA „Intact Asigurări Generale" a contestat vehement admisibilitatea acestuia ca probă, argumentînd că evaluatorul Adrian Ciobanu nu figurează în Registrul de stat al experților judiciari și nici în registrul evaluatorilor AGEPI. Asigurătorul a susținut că acest raport nu poate fi reținut în calitate de probă conform art. 122 alin. (3) Cod de procedură civilă, care consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, inclusiv încheierea actului de către o persoană neîmputernicită. Conform art. 23 alin. (13) din Legea nr. 414/2006, în cazul unui dezacord între părți în privința alegerii expertului independent, părțile urmează să menționeze acest fapt în dosarul de daune și să apeleze individual la serviciile experților independenți, or reclamanții nu au respectat această procedură.

Asigurătorul a mai susținut că nu a acceptat expres unitatea de reparație DND PRIM CO SRL și că prețurile consemnate în contul de plată emis de DTM-AUTO SRL sunt cele practicate de unitățile de specialitate din Republica Moldova, iar factura emisă de DND PRIMO Co SRL nu poate fi pusă la baza hotărîrii asigurătorului aferent calculării cuantumului despăgubirii, în condițiile în care această unitate nu a fost acceptată de părți. Totodată, a invocat comportamentul neprofesionist al acestei unități care ar fi încercat să inducă în eroare păgubitul pentru a nu plăti TVA, făcînd referire la o discuție telefonică din 25 septembrie 2023 în care un colaborator al asigurătorului ar fi propus efectuarea plăților în mod neoficial.

Privind venitul ratat, asigurătorul a argumentat că legiuitorul prevede limita despăgubirilor conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 414/2006, iar conform art. 23 alin. (1) lit. a), despăgubirea pentru avarierea autovehiculului nu poate depăși valoarea pagubei real suportate. Art. 23 alin. (2) definește valoarea pagubei real suportate ca fiind egală cu costul reparației părților componente sau a pieselor avariate, inclusiv cheltuielile pentru materiale și manoperă, fără a include venitul ratat. Asigurătorul a subliniat că obiectul asigurării RCA îl constituie doar răspunderea civilă pentru paguba sau vătămarea corporală produsă prin accident, conform art. 3 din lege, și nu include compensarea pentru imposibilitatea folosirii autovehiculului pe perioada reparației.

Referitor la cheltuielile de evacuare, asigurătorul a recunoscut că art. 22 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 414/2006 prevede includerea în despăgubiri a cheltuielilor de transport la locul de reparație, însă a contestat legătura cauzală între serviciile facturate și evacuarea propriu-zisă, invocînd că bonul fiscal prezintă servicii divizate (450 lei și 600 lei) fără a se putea concluziona că sunt legate de bunul deteriorat.

Privind penalitatea de întîrziere, asigurătorul a susținut că aceasta nu este datorată întrucît a soluționat cererea în termenul legal de 3 luni prevăzut de art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414/2006, achitînd despăgubirea la 19 octombrie 2023 prin ordinul de plată nr. 9700. Diferența stabilită de instanță nu poate fi considerată ca o obligație executată cu întîrziere, conform pct. 69 din Hotărîrea Plenului CSJ nr. 11/2013.

Pîrîta Ciumacova Natalia, prin reprezentantul său avocatul Vasile Cotogoi, a depus explicații scrise detaliate prin care a combătut fiecare pretenție formulată împotriva sa.

Cu privire la venitul ratat, pîrîta a analizat în detaliu prevederile contractului de locațiune nr. 01/01/2023, subliniind că art. 1251 Cod civil definește contractul de locațiune ca obligația locatorului de a da un bun în folosință temporară contra plată. Conform pct. 2.3 din contract, locatarul urma să achite lunar suma de 8 000 lei, iar conform lit. e) pct. 4.2, acesta avea obligația să achite prețul locațiunii către locator. Art. 1262 alin. (1) Cod civil prevede că plata chiriei trebuie efectuată la expirarea perioadelor stabilite.

Pîrîta a evidențiat că deși contractul prevedea obligația de plată lunară, la materialele dosarului nu se regăsește nicio dovadă a transmiterii efective a banilor - ordine de plată, acte de achiziție, extrase bancare sau recipise. Simpla anexare a contractului nu face dovada executării obligațiilor contractuale. Pentru a constata profitul ratat este necesară existența efectivă a venitului pînă la survenirea situației care l-a generat. Nu se poate pretinde compensație pentru un venit pe care persoana nu l-a obținut niciodată. Aplicînd aceste criterii, instanța trebuie să fie convinsă că reclamantul a obținut anterior venitul a cărui pierdere o pretinde.

Pîrîta a subliniat că reclamanții nu și-au îndeplinit sarcina probațiunii conform art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, care prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor sale. În absența dovezilor privind încasările efective anterioare accidentului, pretenția privind venitul ratat este neîntemeiată.

Referitor la prejudiciul moral, Ciumacova Natalia a invocat un argument juridic complex bazat pe interpretarea restrictivă a art. 1998 alin. (1) Cod civil. Conform acestei norme, cel care acționează ilicit cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial și, doar în cazurile prevăzute de lege, prejudiciul moral. Art. 2036 alin. (1) Cod civil prevede că instanța poate obliga la reparația prejudiciului moral doar în cazul în care persoanei i s-a cauzat prejudiciu prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale.

Pîrîta a susținut că prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale. Or, din normele de drept enunțate rezultă că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege. Deși reclamanții

invocă cauzarea unui prejudiciu material, aceștia solicită și repararea prejudiciului moral, ceea ce contravine reglementărilor, întrucît legea nu acordă reclamantului posibilitatea de a solicita repararea prejudiciului moral ca urmare a pretinsului prejudiciu material cauzat.

Norma de la art. 1998 Cod civil este una de blanchetă, iar persoana care pretinde repararea prejudiciului moral în afara cazurilor de lezare a drepturilor personale nepatrimoniale este obligată să indice norma exactă din lege care îi permite să solicite această reparare. Deși o persoană trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite, aceasta nu o îndreptățește automat să solicite despăgubiri. Persoana poate cere repararea prejudiciului moral doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Pîrîta a mai subliniat că reclamanții nu au invocat lezarea unor drepturi personale nepatrimoniale care să permită solicitarea reparării prejudiciului moral. Invocarea vătămării integrității corporale nu este probată, fiind evidentă lipsa acesteia.

În ceea ce privește cheltuielile de asistență juridică, pîrîta Ciumacova a ridicat problema necesității acestora, evidențiind că Muntean Sergiu deține licența de avocat nr. 2858 din 25 mai 2015 și activează în această calitate. Conform Listei avocaților cu drept de exercitare a profesiei pentru anul 2023, atît Muntean Sergiu cît și alți membri ai familiei Muntean figurează ca avocați activi.

Pîrîta a argumentat că pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică conform art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă este necesară întrunirea cumulativă a trei condiții: cheltuielile să fie reale, necesare și rezonabile. Aceleași rațiuni sunt expuse de CtEDO în practica sa constantă. Or, cheltuielile prezintă dubii sub aspectul necesității, deoarece Muntean Sergiu deține abilitățile și cunoștințele necesare pentru a-și apăra singur drepturile în instanță. Mai mult, acesta se prezintă personal în instanță și pledează pentru susținerea poziției sale.

De asemenea, necesitatea cheltuielilor nu este argumentată pentru reprezentarea Veronicăi Muntean, care ar fi putut fi reprezentată de soțul său conform art. 75 alin. (1^1) Cod de procedură civilă, care permite persoanelor fizice să fie reprezentate în instanță de către soț dacă acesta este licențiat în drept și împuternicit printr-o procură notarială. Astfel, cheltuielile de asistență juridică reprezintă o sumă suplimentară nejustificată care se încearcă a fi pusă pe seama pîrîtei.

În cadrul dezbaterilor judiciare, reprezentantul reclamanților, avocatul Nicolae Chiriac, a susținut în pledoariile sale cererea de chemare în judecată pe toate capetele de cerere. Acesta a reiterat că la data producerii accidentului era în vigoare Legea nr. 92/07.04.2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare, care la art. 6 alin. (2) prevede expres că în cazul achitării despăgubirii de asigurare fără restabilirea sau repararea bunurilor prin prestarea de servicii, din despăgubire se va deduce taxa pe valoare adăugată doar dacă persoana îndreptățită nu prezintă dovada achitării TVA. Or, reclamanții au prezentat factura fiscală care confirmă achitarea integrală a reparațiilor inclusiv TVA.

Avocatul a subliniat că raportul de evaluare contrar alegațiilor pîrîților a fost întocmit conform tuturor rigorilor Legii privind activitatea de evaluare nr. 989 din 18.04.2002 atît cu privire la activitatea de evaluare cît și cu privire la evaluator. A argumentat că SA

„Intact Asigurări Generale” nu a propus pentru reparație propriul atelier sau altul similar, nu s-a opus în vreun fel atelierului de reparație ales de păgubit despre care a fost informat la începutul lunii septembrie 2023, reprezentanții asigurătorului s-au prezentat la fața locului la DND PRIM CO SRL, au verificat dacă într-adevăr se repară autoturismul și nu au înaintat nicio obiecție reclamanților la acest capitol.

Reprezentantul reclamanților a evidențiat comportamentul neprofesionist și abuziv al asigurătorului în încercarea de a induce în eroare păgubitul pentru a nu plăti TVA. La data de 25 septembrie 2023, în cadrul unui apel cu durata de 3 minute și 11 secunde, un colaborator al SA „Intact Asigurări Generale” pe nume Victor, telefonînd de pe numărul *****, l-a contactat pe Muntean Sergiu cu intenția de a propune să efectueze plata reparațiilor în mod neoficial, scopul acestei propuneri fiind evitarea plății TVA-ului pentru costurile transferate. Avocatul a prezentat înregistrarea audio a fost cercetată în ședință de judecată ca probă admisibilă, discuțiile fiind înregistrate automat cu dispozitivul mobil prin intermediul aplicației „My Calls”.

Referitor la venitul ratat, avocatul Chiriac a menționat că conform contractului de locațiune, autoturismul implicat în accident era dat în chirie cu plata lunară de 8 000 lei, iar dovada suportării cheltuielilor pentru plata chiriei se demonstrează prin darea de seamă lunară IPC21 depusă din contul Cabinetului Avocatului „Muntean Sergiu”. A susținut că darea în locațiune a automobilului era o măsură necesară și rezonabilă, deoarece profesia de avocat implică nenumărate deplasări pe întreg teritoriul țării, iar lipsa autoturismului i-a creat pagube materiale, neputînd încheia contracte și deplasîndu-se către clienți din alte localități decît municipiul Chișinău.

Cu privire la prejudiciul moral, avocatul a atras atenția că la momentul accidentului în automobil se afla și reclamanta Muntean Veronica care era însărcinată, fapt confirmat prin trimiterea-extras din 06 noiembrie 2023. Urmare a producerii accidentului, aceasta a trăit o stare de șoc, frică, lipsă de siguranță privitor la consecințele accidentului rutier asupra fătului. Ambii reclamanți au suportat lovituri considerabile ca urmare a impactului frontal, simțind durere pentru o perioadă de cîteva săptămîni și stări de nesiguranță, suportînd prejudicii morale de agrement inclusiv.

În ceea ce privește cheltuielile de asistență juridică, avocatul Chiriac a susținut că acestea au fost reale, necesare și rezonabile, fiind achitate conform bonurilor de plată seria GL085090 din 28 noiembrie 2023 în sumă de 5 000 lei și seria GL085133 din 19 iunie 2024 în sumă de 5000 lei. La stabilirea cheltuielilor au fost luate în considerație prevederile Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților aprobată de Consiliul Uniunii Avocaților din RM prin Decizia nr. 2 din 30 martie 2012.

Reprezentantul pîrîtei Ciumacova Natalia, avocatul Vasile Cotogoi, în pledoariile sale a reiterat netemeinicia capătului de cerere cu privire la încasarea venitului ratat și a atras atenția asupra unei modificări procesuale importante. Prin cererea de chemare în judecată concretizată din 19 iunie 2024, reclamanții nu mai solicită încasarea venitului ratat din contul lui Ciumacova Natalia, ci doar din contul SA „Intact Asigurări Generale”. Conform art. 60 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii, fiind ținută de limitele pretențiilor formulate de

reclamant. În consecință, instanța nu poate încasa careva sume din contul Nataliei Ciumacova cu titlu de venit ratat.

Cu privire la prejudiciul moral, avocatul Cotogoi a argumentat că, deși în cererea de chemare în judecată se invocă careva leziuni corporale ale reclamanților, la materialele dosarului nu există nicio dovadă a acestui fapt. Din înscrisurile anexate de reclamanți se atestă contrariul - aceștia ca urmare a accidentului nu au suferit careva leziuni și starea de sănătate era una normală, refuzînd chiar să efectueze constatarea medico-legală, fapt confirmat prin borderoul dosarului contravențional nr. 10794 din 16 august 2023 care conține refuzul de expertiză CML al cetățencei Muntean Veronica.

Avocatul pîrîtei a subliniat că din raportul dispeceratului SSTCR, care constituie actul nr. 1 din dosarul contravențional, rezultă că la momentul apelării organelor de resort de către Muntean Sergiu, acesta a comunicat doar despre pagubele materiale cu care s-a soldat accidentul, nefiind menționate careva leziuni corporale ca efect al impactului. Reprezentantul a argumentat că există deja o practică bine definită la nivelul instanțelor ierarhic superioare privind repararea prejudiciului moral - deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

În încheiere, avocatul Cotogoi a menționat că norma de la art. 45 Cod contravențional invocată de reclamanți nu este norma specială care le acordă dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral, aceasta fiind o normă generală care prevede posibilitatea reparării prejudiciului nepatrimonial doar în cazul în care acesta a fost cauzat prin infracțiune, iar la caz Ciumacova Natalia nu a cauzat nici un prejudiciu nepatrimonial prin infracțiune. A solicitat respingerea acțiunii în capetele de cerere care o vizează pe pîrîta Ciumacova Natalia.

Reclamantul Muntean Sergiu, în susținerea personală a pozițiilor sale, a confirmat toate circumstanțele expuse în cererea de chemare în judecată și a insistat asupra faptului că SA „Intact Asigurări Generale” nu a informat în careva mod reclamanții că nu acceptă prestatorul indicat în deviza de cheltuieli sau suma indicată, nici pînă la prezentarea facturii. A subliniat că abia ulterior aceștia au prezentat careva calcule ale altor prestatori, fiind înscrisuri în limba rusă care nu au fost traduse în limba romînă, unele nefiind datate sau fiind autentificate mult după producerea cazului asigurat. A menționat că pentru obținerea unor costuri reduse ale lucrărilor de reparație, abordînd un comportament de bună credință, a apelat la un Service Auto din afara orașului Chișinău, serviciile cărora ar fi fost mult mai scumpe în capitală.

În procesul de examinare și soluționare a cauzei, instanța se ghidează de principiile fundamentale ale probațiunii în procedura civilă, așa cum sunt ele stabilite în Codul de procedură civilă. Conform art. 117 alin. (1) și art. 118 alin. (1), probele reprezintă elementele de fapt dobîndite legal care servesc la constatarea circumstanțelor relevante, iar fiecare parte are sarcina de a dovedi circumstanțele pe care le invocă.

În acest context, instanța are responsabilitatea, în conformitate cu art. 121 și art. 122, de a reține spre examinare doar probele pertinente și admisibile, care confirmă, combat ori pun la îndoială existența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a

cazului. Aceste probe sunt evaluate în ansamblu, ținînd cont de legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, așa cum prevede art. 130 alin. (3).

În final, conform art. 239 și art. 240 alin. (1), hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, bazîndu-se exclusiv pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședința de judecată. La deliberare, instanța apreciază probele, determină circumstanțele relevante, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii, asigurînd astfel o soluționare echitabilă și conformă cu legea a cauzei.

Instanța, audiind reprezentanții părților prezenți, examinînd probele administrate și analizînd normele de drept aplicabile, ajunge la următoarele concluzii.

Instanța constată cu certitudine producerea accidentului rutier la data de 16 august 2023, ora 08:45, în municipiul Chișinău, la intersecția străzilor Sfatul Țării și Alexandru cel Bun. Vinovăția exclusivă a pîrîtei Ciumacova Natalia în producerea acestui accident este stabilită prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria AB nr. 13316 din 30 august 2023, emis de Inspectoratul Național de Securitate Publică. Acest proces-verbal, necontestat de niciuna dintre părți, face probă deplină asupra circumstanțelor constatate de agentul constatator, respectiv neacordarea priorității de trecere de către conducătoarea autoturismului Kia Sportage n/î *****.

Testarea alcoolscopică efectuată la fața locului, care a indicat rezultat negativ (0,00 mg/l) pentru ambii conducători auto, exclude culpa comună sau prezența altor factori concurenți în producerea accidentului. Schița accidentului rutier și planșa fotografică întocmite la fața locului confirmă violența impactului frontal și amploarea daunelor produse autoturismului Ford Fusion *****.

Este necontestat faptul că la momentul accidentului, pîrîta Ciumacova Natalia deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto nr. RCAI-008039772 emisă la 01 septembrie 2022 de SA „Intact Asigurări Generale”, cu valabilitate pînă la 01 septembrie 2023, precum și faptul că la 01 septembrie 2023 s-a întocmit procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 1242RCA cu participarea reclamantului și a reprezentantului asigurătorului.

În ceea ce privește diferența de TVA solicitată în sumă de 11 292 lei, instanța notează divergența fundamentală dintre părți privind cadrul legal aplicabil. Reclamanții invocă aplicabilitatea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare, în vigoare la data producerii evenimentului asigurat, în timp ce asigurătorul susține aplicabilitatea Legii nr. 414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, în vigoare la data încheierii contractului de asigurare.

Instanța constată că raportul de asigurare RCA este guvernat de legea în vigoare la momentul încheierii contractului, respectiv Legea nr. 414/2006. Contractul de asigurare constituie legea părților și creează un cadru juridic prestabilit între asigurător și asigurat. La momentul încheierii contractului (01 septembrie 2022), asigurătorul și-a calculat prima de asigurare, și-a evaluat riscurile și și-a asumat obligațiile în baza cadrului normativ existent la acel moment. Aplicarea retroactivă a unor dispoziții din Legea nr. 92/2022, care ar impune obligații suplimentare neanticipate la momentul încheierii

contractului, ar încălca principiul securității juridice și principiul neretroactivității legii civile.

Mai mult, Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie RCA, care a înlocuit Legea nr. 414/2006, a intrat în vigoare abia la 11 iulie 2024, deci nu era aplicabilă la momentul accidentului din august 2023. Prin urmare, cadrul legal aplicabil rămîne cel stabilit de Legea nr. 414/2006.

Conform art. 23 alin. (9) lit. b) din Legea nr. 414/2006, pentru autovehicule cu o vechime de exploatare de 4 ani și mai mult - categorie în care se încadrează automobilul Ford Fusion fabricat în 2014 - costul reparației se stabilește pe baza documentelor emise de către unitatea de specialitate acceptată de părți, putîndu-se utiliza părți componente și piese noi fabricate în bază de licență sau originale foste în folosință.

Art. 23 alin. (11) din aceeași lege prevede că în cazul în care despăgubirea se solicită prin virament în contul bancar al persoanei păgubite, cuantumul despăgubirii se stabilește luînd în calcul prețurile medii practicate de minimum trei unități de specialitate. Instanța constată că asigurătorul a prezentat trei oferte de preț: de la VSMPO-PLUS SRL (50.045 lei), Grand Auto Company SRL (56 155 lei) și DTM-AUTO SRL (60 480 lei), media acestora fiind aproximativ suma achitată reclamantului.

Referitor la argumentul reclamanților că aceste documente sunt inadmisibile fiind redactate în limba rusă și necontemporane, instanța apreciază că, deși prezentarea lor în formă netradusă constituie o deficiență procedurală, aceasta nu anulează valoarea lor probatorie în contextul în care reclamanții nu au contestat conținutul material al acestor oferte, ci doar forma lor. Mai mult, asigurătorul a demonstrat că a făcut demersuri pentru obținerea mai multor oferte de preț conform obligației legale, iar suma finală achitată (60 480 lei) se încadrează în limitele rezonabile ale acestor evaluări.

În ceea ce privește alegerea service-ului DND PRIM CO SRL, instanța constată din probele administrate că nu există o acceptare expresă din partea asigurătorului a acestei unități de reparație. Conform email-ului din septembrie 2023 menționat de reclamanți, aceștia au informat asigurătorul despre alegerea service-ului, însă simpla informare nu echivalează cu acceptarea, mai ales în contextul art. 23 alin. (9) care vorbește despre „unitatea de specialitate acceptată de părți”. Prezența reprezentanților asigurătorului la verificarea lucrărilor constituie exercitarea dreptului de control asupra modului de efectuare a reparațiilor, nu acceptarea tacită a prețurilor practicate.

Referitor la înregistrările audio invocate de reclamanți, instanța constată că acestea nu pot fi administrate ca probe în cauză. Conform art. 122 alin. (3) Cod de procedură civilă, sunt inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii. Înregistrarea unei convorbiri telefonice fără știința și consimțămîntul interlocutorului încalcă principiul loialității în obținerea probelor și dreptul la respectarea vieții private garantat de art. 28 din Constituție, care protejează viața intimă, familială și privată a persoanei, precum și art. 30 din Constituție care garantează secretul corespondenței, inclusiv al convorbirilor telefonice.

Chiar dacă reclamanții susțin că înregistrarea s-a făcut automat prin aplicația „My Calls” instalată pe telefonul personal, aceasta nu schimbă caracterul nevalabil al probei, interlocutorul neavînd cunoștință despre faptul că discuția sa este înregistrată și

neexprimîndu-și consimțământul în acest sens. În consecință, instanța nu poate lua în considerare conținutul acestor înregistrări la soluționarea cauzei.

Independent de această împrejurare, instanța constată că SA „Intact Asigurări Generale” și-a exprimat în mod consecvent, atît prin acte scrise cît și prin comportamentul procesual, poziția sa juridică potrivit căreia TVA nu este datorat conform Legii nr. 414/2006 aplicabile contractului de asigurare. Această poziție, chiar dacă diferită de cea a reclamanților, reprezintă o interpretare legitimă a cadrului legal și nu poate fi considerată abuzivă sau de rea-credință.

Prin urmare, instanța respinge pretenția privind diferența de TVA, constatînd că asigurătorul a achitat despăgubirea conform prevederilor Legii nr. 414/2006 aplicabile contractului de asigurare.

Referitor la prejudiciul material sub forma venitului ratat în sumă de 14 933,33 lei, instanța constată că reclamanții au prezentat un set probatoriu: contractul de locațiune nr. 01/01/2023 cu chirie lunară de 8 000 lei, actele de achiziție a serviciilor de locațiune pentru lunile aprilie-iulie 2023 (seria DAA, cu numerele consecutive 494356381, 494356393, 494356405 și 494356417), declarațiile fiscale IPC21 care confirmă declararea acestor venituri, precum și actul de rezoluțiune din 16 august 2023 care atestă încetarea contractului ca urmare directă a accidentului.

Instanța nu pune la îndoială existența raportului de locațiune și a veniturilor generate anterior accidentului, probele prezentate fiind suficiente pentru a demonstra că reclamantul obținea lunar suma de 8 000 lei din închirierea autoturismului.

Cu toate acestea, instanța constată că pretenția privind venitul ratat este îndreptată exclusiv împotriva SA „Intact Asigurări Generale”, reclamanții renunțînd expres la această solicitare față de pîrîta Ciumacova Natalia prin cererea de chemare în judecată concretizată din 19 iunie 2024.

Or, această solicitare depășește cadrul juridic al raportului de asigurare RCA. Conform art. 23 alin. (2) din Legea nr. 414/2006 aplicabilă speței, valoarea pagubei real suportate pentru avarierea autovehiculului cuprinde exclusiv costul reparației părților componente sau pieselor avariate, inclusiv cheltuielile pentru materiale și manoperă. Asigurătorul RCA nu răspunde pentru prejudiciile indirecte precum venitul ratat din imposibilitatea exploatării vehiculului pe perioada reparației.

Asigurarea obligatorie RCA acoperă doar prejudiciile directe - pagubele materiale cauzate vehiculului și vătămările corporale ale persoanelor. Venitul ratat reprezintă un prejudiciu indirect, consecință economică a indisponibilizării temporare a vehiculului, care excede limitele legale ale asigurării RCA și poate fi solicitat doar în cadrul răspunderii civile delictuale generale de la autorul faptei prejudiciabile.

Întrucît reclamanții au ales să solicite acest prejudiciu exclusiv de la asigurător, iar nu de la persoana direct responsabilă de producerea accidentului, pretenția urmează a fi respinsă ca fiind îndreptată împotriva unui pîrît care nu are obligația legală de a răspunde pentru acest tip de prejudiciu în cadrul asigurării RCA.

În privința cheltuielilor de evacuare în sumă de 1 050 lei, din explicațiile reclamanților rezultă că autoturismul a fost transportat inițial la un loc din Chișinău pentru evaluare, apoi la service-ul din comuna Bubuieci pentru reparație. Instanța

constată însă că asigurătorul a achitat deja cheltuielile pentru o evacuare, conform art. 22 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 414/2006 care prevede includerea în despăgubiri a cheltuielilor de transport la locul de reparație.

Decizia reclamantului de a transporta ulterior automobilul la un alt service din afara capitalei a fost o alegere personală, motivată de dorința de a reduce costurile de reparație. Această alegere, deși legitimă, nu poate fi pusă în sarcina asigurătorului, care și-a îndeplinit obligația legală de a acoperi transportul inițial necesar. Asigurătorul nu poate fi obligat la plata unor cheltuieli suplimentare generate de deciziile ulterioare ale păgubitului privind locul efectuării reparațiilor.

Cu privire la penalitatea de întîrziere solicitată în sumă de 297 lei, instanța constată că aceasta nu este întemeiată. Conform art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414/2006, termenul de soluționare a cererii de despăgubire este de 3 luni de la data depunerii documentelor complete. Asigurătorul a achitat despăgubirea la 19 octombrie 2023 prin Ordinul nr. D0782/RCA/2023, în termenul legal.

Conform jurisprudenței constante a Curții Supreme de Justiție, exprimată în pct. 69 din Hotărîrea Plenului nr. 11/2013, modificată prin Hotărîrea nr. 4/2018, penalitățile de întîrziere se cuvin doar pentru sumele a căror cuantum era cert, lichid și exigibil la momentul scadenței. În speță, asigurătorul a achitat suma pe care, în baza evaluării proprii conform legii aplicabile, o considera datorată. Faptul că instanța, ulterior, stabilește că anumite pretenții suplimentare ale reclamanților sunt neîntemeiate nu transformă poziția asigurătorului într-o executare cu întîrziere.

Trecînd la analiza prejudiciului moral solicitat, instanța face o distincție fundamentală între situația juridică a celor doi pîrîți.

În raport cu SA „Intact Asigurări Generale", instanța constată că nu există temei legal pentru acordarea prejudiciului moral. Relația dintre reclamanți și asigurător este una de natură contractuală, derivată din contractul de asigurare RCA încheiat între asigurător și pîrîta Ciumacova. Asigurătorul nu a săvîrșit o faptă ilicită proprie față de reclamanți. Interpretarea diferită a dispozițiilor legale privind cuantumul despăgubirii și refuzul de a achita sume pe care le considera nedatorate constituie exercitarea drepturilor sale contractuale, nu o faptă ilicită generatoare de prejudiciu moral.

Art. 14 din Legea nr. 106/2022 (neaplicabilă în speță dar relevantă pentru clarificarea principiilor) confirmă că asigurătorul poate fi obligat la repararea prejudiciului moral doar în măsura în care se subrogă în obligațiile asiguratului său, nu pentru fapte proprii în cadrul procesului de despăgubire.

În raport cu pîrîta Ciumacova Natalia, situația juridică este fundamental diferită. Aceasta, prin fapta sa ilicită constînd în producerea accidentului rutier din culpă, a cauzat reclamanților nu doar prejudicii materiale, ci și suferințe morale compensabile.

Articolul 1998 alin. (1) Cod civil stabilește principiul general al răspunderii civile delictuale: cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Instanța respinge argumentul pîrîtei Ciumacova privind lipsa normei speciale care să permită acordarea prejudiciului moral. Art. 45 alin. (1) Cod contravențional constituie

tocmai această normă specială, prevăzînd expres: „Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.”

Accidentul rutier produs din culpa pîrîtei constituie o contravenție în sensul Codului contravențional, iar norma citată conferă victimelor dreptul expres la repararea prejudiciului nepatrimonial (moral) cauzat prin această contravenție.

Instanța respinge și argumentul privind necesitatea dovedirii leziunilor corporale pentru acordarea prejudiciului moral. Conform art. 19 alin. (3) Cod civil, prejudiciul nepatrimonial include suferințele psihice și diminuarea calității vieții, care pot exista independent de vătămările corporale. Borderoul dosarului contravențional care menționează refuzul de expertiză medico-legală al Veronicăi Muntean confirmă că reclamanții nu invocă vătămări corporale, ci exclusiv traumatisme psihologice.

În cazul Veronicăi Muntean, instanța reține din trimiterea-extras emisă de Centrul Medicilor de Familie că aceasta era însărcinată în ***** la momentul accidentului. Această stare fiziologică specială amplifică în mod obiectiv traumatismul psihologic cauzat de accident. Teama pentru viața și sănătatea copilului nenăscut, necesitatea monitorizării medicale suplimentare, anxietatea prelungită privind posibilele consecințe asupra sarcinii constituie forme grave de suferință morală care depășesc cu mult sfera unui simplu disconfort emoțional.

Conform art. 2036 alin. (2) Cod civil, la determinarea despăgubirii pentru prejudiciul moral, instanța ia în considerare caracterul și gravitatea prejudiciului, gradul de vinovăție al autorului, măsura în care despăgubirea poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Aplicînd aceste criterii, instanța apreciază ca echitabilă suma de 10 000 lei pentru Veronica Muntean.

Pentru Muntean Sergiu, instanța constată că acesta a suferit de asemenea un traumatism psihologic ca urmare a accidentului, însă de o intensitate mai redusă. Aflîndu-se în postura de conducător auto, acesta a avut un control mai mare asupra situației și s-a concentrat pe gestionarea consecințelor practice. Ținînd cont de aceste circumstanțe, instanța apreciază ca echitabilă suma de 2 000 lei.

Conform art. 94 și 96 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată urmează a fi compensate proporțional cu admiterea pretențiilor. Instanța constată că au fost achitate: taxa de stat în sumă totală de 1 028 lei (bon din 26 decembrie 2023 - 828 lei pentru pretențiile patrimoniale și bonuri din 17 iulie 2024 - cîte 100 lei pentru concretizări); cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10 000 lei conform bonurilor seria GL085090 din 28 noiembrie 2023 și GL085133 din 19 iunie 2024.

Întrucît pretențiile au fost admise doar parțial și exclusiv în privința prejudiciului moral față de pîrîta Ciumacova Natalia, aceasta va suporta: taxa de stat în sumă de 200 lei corespunzătoare pretențiilor cu caracter nepatrimonial admise; cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10 000 lei, generate de necesitatea argumentării și dovedirii prejudiciului moral.

Deși Muntean Sergiu deține licența de avocat nr. 2858 din 25 mai 2015, complexitatea cauzei care a implicat interpretarea unor norme aflate în conflict temporal,

analiza tehnică a despăgubirilor de asigurare și argumentarea prejudiciului moral justifică necesitatea asistenței juridice specializate. Suma de 10 000 lei este rezonabilă și se încadrează în limitele stabilite prin Recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților din RM.

În baza analizei complexe a probelor administrate și a normelor de drept aplicabile, instanța constată întemeiată parțial acțiunea reclamanților exclusiv în ceea ce privește prejudiciul moral cauzat prin fapta contravențională a pîrîtei Ciumacova Natalia. Pretențiile patrimoniale față de SA „Intact Asigurări Generale" urmează a fi respinse integral, asigurătorul dovedind că a achitat despăgubirea conform cadrului legal aplicabil contractului de asigurare RCA.

În conformitate cu prevederile art.art. 96, 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată, -

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Muntean Sergiu și Muntean Veronica către SA „Intact Asigurări Generale" și Ciumacova Natalia, privind încasarea despăgubirii de asigurare, prejudiciul material și moral și cheltuielile de judecată.

Se încasează de la Ciumacova Natalia, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în *****, în beneficiul lui Muntean Sergiu, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în *****, prejudiciul moral în sumă de 2 000 (două mii) lei.

Se încasează de la Ciumacova Natalia, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în *****, în beneficiul Veronicăi Muntean, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în *****, prejudiciul moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

Se încasează de la Ciumacova Natalia, în beneficiul Veronicăi Muntean, taxa de stat în sumă de 200 (două sute) lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

În rest, acțiunea reclamanților se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
Judecător **Igor Pulbere**

Notă: În conformitate cu art. 236 alin. (7) Cod de procedură civilă, potrivit prevederilor p. 1.3 din Dispoziția nr. 23 din 05 aprilie 2024 cu privire la delegarea împuternicirilor vicepreședintelor Judecătoriei Chișinău, în legătură cu faptul că, judecătorul Igor Pulbere este în imposibilitatea obiectivă de a semna hotărîrea motivată, textul integral al hotărîrii este semnat de vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Dan Sîrbu.

Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) **Dan Sîrbu**